

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompai Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.</p>	<p>Felélős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.</p>	<p>Az előfizetés díja: Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona. Egyes szám ára: 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér. Nyilttér sora 50 fillér.</p>
--	---	--

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Boldog ujesztendőt!

Igy télviz idején, amikor a leghosszabb napok alig akarnak reánk virradni, mikor olyan elnyult, tapadó, álmos, ködös az egész világ: érezzük, hogy valaminek vége felé járunk, ami nem folytatódhatik már így tovább, meg kell újulnia, föl kell frissülnie; más ujult világnak kell következni utána.

Ez a más, megújult, fölfrissült világ jön el reánk az új esztendőben, amely ugyan szakasztott folytatása a réginek, de mégsem egészen az, mert egyik esztendő még az időjárásában sem hasonló a másikhoz. Milyen eltérő még az emberi élet eseményeiben?

Ki hitte volna, hogy az ó-esztendő: 1914. olyan rettentő világháborút hoz reánk, amelynek terhe alatt mind az öt világrész megremeg a földön s amelynek változatos, borzalmas eseményei átnyulnak az új esztendőbe is, úgy-hogy, ha erősen kifejlődtek is: még mindig beláthatatlan azoknak a fejlődése és a vége.

Az emberiség egész érdeklődését fölkelte és teljes valójában megrendítő események hatása alatt állunk mindnyájan és első sorban mi magyarok is, akiknek sorsára nézve ez az óriási világháború jóformán a lét kérdése, ennek kimenetelétől függ a mi jövőnk jó nagy részben. Nem is lehet panasz reánk, hogy ölbetett kezekkel vártuk az eseményeket, mert jól kivettük a részünket minden oldalon: vér- és vagyon-áldozatból egyaránt.

A világháborúba nem rohantunk vakon bele. Mondhatjuk, hogy reánk kényszerítette a testünkön osztozni kívánó rosszakarat. De mondhatjuk azt is, hogy sok energiát váltott ki belőlünk a világrengető esemény s amit népünk költője: Petőfi álmodott szépet és nagyot a nemzet egyszerű, névtelen hősi fiairól, az igen sok esetben valóra változott a névtelen Kukoricza Jancsik legendás harczaiban, akikhez jónevű ősi családból származó hősök is nagy számmal csatlakoztak.

Tiszteltté, becsültté lőn a magyar harcos híre az egész világ előtt.

Amiben benne vagyunk, abban megállottuk a helyünket tisztességesen, betöltöttük a feladatunkat lelkesen. Ebből úgy egyszerre mármint nem is vonhatjuk ki magunkat, hanem be kell várnunk a végét, amely, bizzunk a magyarok Istenében, az eddig lefolyt öt hónap becsületes, nagy munkája alapján jót hoz a számunkra.

Lehet, hogy még sok munka vár reánk és nagy áldozatokat kíván a jövő ebben az Újévben is; lehet, hogy még kemény dolog lesz az óriási ellenséget megtörni; akkor is megtesszük, ami tőlünk telik. Lehet az is, hogy olyan körülmények jönnek segítségünkre, amelyekről most nem is álmodunk s amelyek elrejtve működnek a Gondviselés vezérlő kezétől igazgatva s csak akkor vesszük észre azokat, mikor majd egyszerre előttünk áll a kitejlesztés és megkönnyebbülhet fárasztó erőfeszítésünk.

Ne biztassuk magunkat bizonytalan dolgokkal, hanem végezzük el dolgainkat becsületesen, mint eddig tettük; megtanultuk már, hogy nem könnyű a dolog, amibe belefogtunk a múlt év derekán; de a bizalmat ne hagyjuk abba soha! A végső kitejlesztést bizzuk arra, akinek kezeiben mindnyájan eszközök vagyunk: a jobb jövő kifejlődésére, aki a költő szerint:

„Istenünk, ki századoknak
Egybefűződ lánczait:
Csak Te nézed változatlan
Éveink futásait.”

Biztosak lehetünk benne, hogy önála minden becsületes törekvés érvényesül s az egyes emberek, mint egész nemzetek és országok sorsát a bennük rejlő lelki erők és jó tulajdonságok érdeme szerint intézi. El hagyja pusztulni a pusztulásra megérett, elkorhadt nemzeteket és országokat, amint azt a világtörténelem során számtalanszor láttuk. Megalázza a saját erejükben és vagyonukban elbizakodott kevélyeket, de a benne bizók bizalmát lelki erejük révén sikerré változtatja.

Ez az Ujesztendő évszázadokra kiható átalakulásokat hozhat létre a földön az emberek fejlődésében. Olyanforma esztendő ez, amelyen egy század leforgása alatt egyszer, ha előfordul. Hasonlít talán ahoz, ami épen száz éve köszöntött a művelt világra, amikor a francia forradalom és a világháborúk tüzeiben megtisztult emberiség megújult eszmék szolgálatában indult a békés fejlődés útjára.

Ki tudja, milyen változások és átalakulások forronganak a fiatal Ujesztendő rejtelmes csirájában, amelyek a napokkal és hónapokkal kifejlődve megérlelődnek és új világalakulás formáit mutatják majd. A mostan javában tomboló világháború vérzivatarai közt nem láthatjuk tisztán a jövő fejlődés alakulásait és útjait, de azt tudjuk, hogy sok minden megváltozik, sok penész és rothadás elpusztul a népek életéből sok jóval és reményteljessel együtt, ami áldozatul esett a duló pusztulásnak. De a zivatar után friss szellő járja át az országok és népek életét s a megújulás, megifjodás érzete járja át tagjaikat és ebben érezni fogják majd valódi hivatásukat s arra fognak törni teljes erővel.

Az Ujesztendő kezdetén a jövőbe vetett jó reménnyel és bizalommal álljunk meg egy perczre s hálával gondoljunk vissza arra, hogy a múlt esztendő vérzivatarai között eddig megőrzött a gondviselő Isten, akinek kegyelméből kívánjunk és kérjünk igaz lélekkel minden áldást, minden jót hazánknak és szövetséges jó barátainknak. Kívánjunk áldást és boldog Ujesztendőt harcoló testvéreinknek, akik fáradtságot nem ismerve küzdenek határainkon. Kívánjunk áldást és minden jót országunk vezetőinek, megyénk és városunk hatóságainak, minden polgártársunknak és lapunk összes olvasóit evvel a szóval köszöntjük:

Adjon Isten boldogabb Ujesztendőt!

Háboru és abstinencia.

„Lenni vagy nem lenni, ez a kérdés“, a már nem kedvenc angol közmondása. Ezen kérdésért, létérti küzdelemért ma olyan háboru folyik, a melyen még nem volt mióta a világ fent áll. Ezért küzd három világrész, szárazon és vizen. Keresik az Istent és az igazságot s eközben képtelenséget, eszeveszett dolgokat művelnek. Most nem áll a közmondás, hogy „az Isten nem bortal ver.“ Igenis, most bortal ver, de hogy kit fog jobban megverni, azt nem tudjuk mi, csak azt érezzük, eszünk minden tudásával, lelkünk minden érzésével, hogy nekünk győznünk kell!

Egyesek felhozzák, hogy az ellenség tulsulyban van; de ez nem lehet a mi hátrányunkra, mert mi erkölcsileg vagyunk az ellenség fölött tulsulyban! Oly erős, vasakaratu nemzetnek, mint a német és osztrák-magyar, győznie kell! Igen, így kell lenni, de az alábbiak figyelembevételével, mert a háboruhoz — igazán volt ugyan Julius Caesarnak és Montecuccolinak, hogy pénz — pénz és pénz kell, de ez csak akkor lehet meg, ha egészség is van, mert csak egy minden tekintetben egészséges nemzet tudja a pénzt előteremteni.

Az alkohollal fölesigázott idegrendszer tönkreteszi az egészséget. Ez ellen kell küzdeni. Ez volna a tudomány és nevelés hatalmas vívmánya. Az egészséges ember győz, győzi a szellemi, győzi a testi munkát.

A háboru tanulságai nyomán foszladozni kezd az a hiedelem, hogy az alkohol erősít, átmelegít már lassanként a közudatba, hogy igen is nem erősít, hanem csak bódít.

Egészséges embernek méreg, beteg embernek — orvosi rendelés szerint, mértékletesen — gyógyszer. Csak rövid időre hozza az embert abba a lelkes helyzetbe, hogy most ő a legnagyobb, a legerősebb, utána a reakció nagyon elszomorító, lesújtó s ellenkező tapasztalatra juttat.

A veszélyben, a háboruban tiszta fejjel kell látni s azokat józanul elbírálni: már pedig tudjuk, hogy a legtöbb alkoholizált psyche, megfontolás nélkül, hirtelen határoz. Az életből vett példákban látjuk ezen egyes esetek milyenségét; ezek legtöbbször legnagyobb szerencsétlenségeket szülnek. Igaz, hogy egyes esetekben, — de jól jegyezzük meg csak egyesekben — épen ellen-

kezőleg van, ezen esetekre mondják, hogy „a részeg embert az Isten is védi, annak még a biciklijé sem megy a sötétben köre.“

Nem így van ez a háboruban, ott nem egyes emberekről van szó, hanem tömegekről, a jó Isten tudja, hány milliós szereplő személyzetről. Ott az egyes szerencsés esetek nem numerálnak. A japán-orosz háboruban az abstinens kiscsiny japán sereg győzött az alkoholos nagy orosz haderő ellen.

A hazaszeretet, a nyugodt idegzet a békés polgárokat hőskökké teszi. Az alkohol elcsigázza, depresszióba a hadsereget. Hadseregünk jelen óriási ellentálló képessége az orosz kolossussal szemben, éppen a fent említett okokból, a mérsékelt abstinenciában rejlik, s talán, ha hadseregünkben azt a kis alkohol iránti vágyat is, a mi van, kitudnók küszöbölni, jobban hasonlítanánk a német néphez — melynek rendszertete igazán jellegzetes — a nagy és győzelmes német hadsereghez, melyhez mi különben is annyira közel állunk érzés, lelkesedés és kitartás tekintetében.

Az egészséges szervezet nagy ellentálló erő, ezt pedig nem kell tékoználni, meg kell becsülni. Feltételek: az abstinencia, jó erkölcs, kellő idejű nyugalom és megfelelő táplálkozás, az ilyen szervezet kitart, megemészti a kolera vibriót is.

Igaz, hogy ezen két utóbbi feltétel vitéz katonáinknál hiányozhat, épen ezért kétszeresen kell tartózkodniok a többi gyengítő feltételektől, mert ha még harmadik oknak ezek is szerepelnek, mint legyengítők, akkor kevésbé fognak tudni ellentállni az ilyenkor leselkedő sokféle ellenségnek, melyet a táborba gyülekező hadfiak még magukkal is hozhatnak s visszatéréskor ezeket a polgárság között széthintik. Ezen ellenségek, a fertőző betegségek kísérik utjokban hadseregünket, mint farkasok és hiénák leselkednek rájuk.

A fogyatékos táplálkozás, hiányos nyugalom, hozzá még erkölcsihiány és alkoholizmus folytán szerzett fizikai állapothoz jönnek a fertőző betegségek s letörrik a hadsereget még mielőtt megjelenének a megromlott idegrendszerük, a háboruval velejáró neurosisok. Észlelni ezt különösen a hadseregbelieknek. Ez is egy súlyos — mondhatni — fertőző és pedig pszichikus fertőző bántalom férfiak és nők között egyaránt, utóbbiaknál különösen kalandvágyuk, hiúságuk kielégítése céljából.

De jöjjön bármi, csak te menj, siess!
Nincsen egy szavunk, mely téged maraszt,
Marasztalásnak ha csak nem veszed
Az átkot, könyvet s a tenger panaszt.

Menj! Intó szól a századoknak
Piramist rakunk sírhalmod felett
S minden időknék gyalázatára
E piramisra felírjuk neved.

Telek: A. Sándor.

Valjevó, Belgrád, Lodz, Limonovó.

Karácsonyi elmélkedés.*

Ha valami hiba nem csuszott be az időszámításba, 1914. év előtt Betlehemben, jászolban született a világ megváltója, akinek üdvözlétére hódolva jöttek a három királyok. A mi — nem is tudom hirtelen hányadik — nemzeté, de legfontosabb megváltásunk születése most vajudik a betlehemi jászolnál is szánandóbban kiélt galicziai és orosz lengyelországi területeken. Nehezen ugyan, de elsőrangú katonai egyetemi tanáraink, hadvezérek és dicső szövetséges hadseregeink asszisztálása mellett biztosan kedvező kilátással.

Aláson jelentem Felségednek, hogy az egész vonalon győztünk! Ezen klasszikus tömörséggel tett jelentést a jelenkor legnagyobb hadvezére: Hindenburg az ő szintén nagy császári urának. Természetesen ez még nem a végleges győzelmet jelenti; de feltétlenül oly dicső harci babérokat, amelyek biztosan a végleges győzelemhez vezetnek.

Ezzel összefüggésben talán nem fölösleges a következők elmondása. Eleitől fogva és most még törhetlenebbül bizom és hiszek végleges győzelmünkben. — Lehetetlennek tartottam azt,

*) Elkészve kaptuk s így újévi elmélkedés lett belőle, melyet bizonyára mindeuki figyelemmel és méltó érdeklődéssel fog olvasni! Szerk.

Örködjének e fölött elsősorban a férfi családok. Óvják családjukat, otthonukat a sport-szerű vagy reklámszerű hiúságoktól, mert ez kihát a jövő generációra is. Igyekezzenek ezenkívül a férfiak s az erősebb idegzetű nők meggyőzni a gyengébbeket, ezek lelki világára kedvezően hatni, hogy ne lássanak mindig még álmukban is felfegyverzett ellenséget, halált maguk előtt, ne legyenek téveszmék rabjai!

Igaz, hogy természeti törvény, hogy minden embernek meg kell halnia, s jelen időben igen sokan gondolkoznak a felett, hogy mi módon fog az bekövetkezni, de tartsa mindenki nemes és humánus kötelességének, különösen az erősebb, hivatásos nem, felvenni a küzdelmet ezen felfogás és gondolkodás ellen s a gyöngébbeket a végelkeseredéstől, a haláltól való félelemtől eltántorítani.

Hisz ezen férfiúi kötelességünk oly szép, oly nagy, hogy csak a körülményekben találkozhatik akadályokkal, de azokat is legyőzhetjük erős akarattal.

Igyekezék a férfi sor — mint említettem — óvakodni az alkoholizmustól, s minden az idegrendszer megromlító betegségtől, szóval éljen rendes, erkölcsös életet, kellő testi nyugalommal, mert a háboru során az idegesség és elmezavar az ilyen megromlott idegzetű, betegségre hajlamos moral-insantiben szenvedő egyéneknek szokott mutatkozni
Dr. Sigmund.

Világháború.

Benne vagyunk az Ujesztendőben is, amint Karácsony is benne talált minket az öt hónap óta dúló világrengető zivatartban. Sőt mintha Karácsony ünnepén méginkább rázogatták volna a talajt az alvilág felforgató erői: keleten úgy, mint nyugaton a legnagyobb hévvel folytak a harcok.

A keleti hadszíntéren, vagyis az orosz harcmezőn tovább folynak a megkezdett nagy események és pedig a legtöbb helyen szép sikerrel. A Bzura és Ravka folyók vidékéről állandóan azt jelentik hivatalosan, hogy a hadműveletek lassan,

hogy ha jó öreg királyunk és hű szövetségese: Vilmos császár 90 százalékos biztossággal nem biztak volna az Istennek is tetsző igaz ügyünk győzelmében. Elmehetett volna a demarche jegyzék Belgrádba. Hiszen náluk kisebbek, akik még hozzá felelősséggel se voltak terhelve — egész biztosra vehették, hogy ha Szerbia be nem adja a derekát, biztosan bekövetkezik a világ teljes felfordulása. — Föltétlenül bizalmam ügyünk abszolút győzelmében pedig a következőkön alapult: „hadvezetésünk magas kvalitásai, hadseregeink képzettsége és magasabb eszmékért való lelkesültsége és végre a társadalomnak eleitől fogva csodás egysége, bizalma és áldozatkészsége. Később folytonosan igazolták bizalmamat nemcsak az eredmények; de mindenekfelett mutatja azt, hogy a mindenható Isten velünk van, az, hogy a tudás, helyes mérlegelés lobogó lángját a mi hadvezetőségeink agyában lobban totta föl — míg ellenségeinkébe az elbizakodott tehetetlenséget helyezte el. A példabeszéd ugyan azt mondja, hogy: „sok lud farkast győz.“ — Azonban — legalább most — bebizonyult, hogy ez nem igaz. Nagy tudással, helyes mérlegeléssel vezetett, teljesen kiképzett és eszméért lelkesülő kisebb számu hadseregnek ugyan kemény dió a kancsukával összehajtott tudatlan és lelketlen ember-horda, de győzni az ilyen elvígve sohasem fog.

Hanem a dicső eredmények dacára van elég más, a mi engem komolyan aggaszt. Mindenek előtt a magyar népléleknek kiszámíthatatlan fluktuációja. De hát persze ezen hirtelen lobotvető néplélek épp oly hamar megtorpan az első kellemetlen jelenségre, mert az a néplélek nem az összesség helyes mérlegelése, de teljesen szubjektívus érzelmi momentumok hatása alatt itél és bizony nem mindig helyesen és üdvösen.

Nagyon természetes az, hogy az az igazán nemtelen politika, a mely a félvilágot ártatlan

TÁRCZA.

1914.

A béke napja löporfüstbe fullt,
Felhőbe szállt a reszkető derű
S alkonyra az ég vándor csillaga,
Köny és vérpatak habjába merült.

S kigyult a felhő minden ég alatt
S verte az eget panaszló moraj;
Városok üszke nyult az ég felé
S elcsuklott itt ott egy fájó sóhaj.

Mi volt ez? kérdik rémült emberek.
Bosszúra támadt sírjából a mult;
Az ős világnak állat-embere
Újra gyűlölni, gyilkolni tanult.

Mig harag ül a csapzó homlokon
Keresi minden nép az ellenét,
Aki nevelte évszázadoknak
Nemzetet rontó vak gyűlöletét.

S a halál, ez a sápadt vén kaszás,
Széttvetett lábbal vág rendet körül,
Nem nézi ki az, akire lesújt,
A ki mérföldes lábaihoz dül...

Pusztulás lesz, vagy újjászületés.
S ki a világnak szebb jövőt akar,
A szuronyerdő rengetegében
Kitárt kebelével harcra a magyar.

Ott vív a nemzet dicsőségesen,
De fájdalmasan sír itt a nyomor,
S a filiszterek horpadt keblében
Kétségbeesés gyűlöletje forr.

Bánat, szenvedés, amit te adtál.
De távozol már átokszülte év.
Ámbár ki tudja mit rejt a jövő,
Hátha fiad is nyomdokodba lép!

de biztosan előhaladnak és a német hadsereg, illetőleg a szövetséges hadseregek, — mert a mieink is vannak ott — mindinkább megközelítik Varsót. Előnyomulunk még a Nida és a Pilicza folyók táján, előnyomulunk Nyugat-Galicziában is. Sőt Bukovinában is történt újabb előnyomulás, mert mint olvassuk, a Szucsavától a Szereth folyóig visszazoritották az orosz seregeket. Az oroszok a múlt héten Krakó ellen kezdtek egy bejelentett nagyobb támadást, ostromolni akarták Krakót, ez azonban sehogysen akar nekik sikerülni, mert mint angol lapok jelentik, az orosz seregek 30 mérfölddel távolabb vannak Krakótól, mint előbb.

Van azonban az északi hadjáratnak egy pontja, amely minket fájdalmasan érint. Ez az a körülmény, hogy a múlt héten kivert 8 ik orosz hadsereg új csapatokkal megerősítve és kiegészítve, visszafordult a mi üldöző seregünkre s ottani csapataink, miután nagyon előnyomultak, most óvatosságból visszavonultak a duklai szorosnál a Kárpátok gerincei felé. Szakértők szerint azonban ebből nagyobb baj nem származik, mert az orosz főereg most sokkal rosszabb helyzetben van, mint októberben volt és ha a határvidéken bejutnának is az oroszok, felsővidéki kitűnő csapataink ismét hamarosan kivernék őket. A hadvezetőség szintén nyilatkozik és nem szépíti a helyzetet. Az az egy bizonyos, hogy most Lengyelországban Varsó körül dől el a hadi helyzet sorsa, ott kell tehát a legnagyobb erővel fellépniünk és nem lehet a főerőket a Kárpátok vonalán sorakoztatni, mert a Kárpátok sorsa és Galiczia sorsa is a lengyelországi harcmezőn fog eldőlni. Egyébként a hadve-

fejünkre zudította, a legnagyobb elkeseredést váltotta ki. De aztán magam részéről már azt nem helyeselhetem, hogy a legsujtatóbb verdikt az ellenünk küzdő nemzetek egészére szól. Hiszen p. o. alig néhány hónap előtt még ideálunk volt az angol. Hát ugyan hogy lett ez a nemzet egy kézfördülésre alávaló? Szerintem nem a nemzetek érdemlik meg a sújtó megvetést; de igen is megérdemlik kormányaik, amelyek — bizony azon nemzetek valódi érdeke ellenére — odavitték azokat, a hol most vannak. Megvagyok győződve arról, hogy plebiscitum mellett nem volna ma világháború. Talán még az elvakult Franciaország is ellene szavazott volna. Kivált ha a nép képes volna a mai háború következményeit helyesen mérlegelni. A legszomorubb ezen erkölcselen háboruban nem a háború maga, hanem a jövő azon veszedelme — még pedig egyaránt a ma szemben álló államokra — hogy ellenségeink az egész fehér emberfajra provokálták a sárgák vészhozó veszedelmét.

Aztán megvallom, engem mindig kellemetlenül érint, ha az ellenségre örökösen csak azt olvasom: „nyomorult, gyáva csorda.“ Hát lehet, hogy van olyan is közte. De hát nem bírják a mi lapjaink azt megérteni, hogy a generalizálással csak a mi dicső hadseregeink vitézi érdemeit csorbítják.

Leginkább gondolkozóba ejtett pedig az a rettenetes felbuzdulás és generális kivilágítás, a melyet a Belgrád úgynevezett meghódítása vagy bevételé kiváltott. Hiszen Belgrádot a szerbek őrítették ki. És elvégre, ha bevették volna is, stratégiai jelentősége azon az egyen kívül, hogy előnyomulásunkat a szerbek hátulról nem molesztálhatják — alig volt. De hát, ha bevették volna is; letört-e már azzal végképpen Szerbia? Közbevetve magam részéről egész speciális álláspontom van a szerb kérdés megoldását illetőleg. Hogy Szerbiát dinasztijával együtt össze kell roppantani, ahhoz kétség nem fér. De azon gondolattól, hogy Szerbiát bekebe-

zetőség bizonyára gondoskodni fog a Kárpátok vonaláról is, mert az ottani előnyomulásunk jó hatással lehet az általános helyzet fejlődésére.

A déli harcmezőn egyes kisebb csatározásoktól eltekintve nyugodt a helyzet.

A nyugati harcmezőn igen heves támadások folytak le a múlt hetekben, amelyek azonban nem sok eredménnyel jártak a francziákra nézve, amennyiben vagy 20 kisebb földerődményt és néhány falut elfoglaltak a németek s a francia-angol hadak vesztesége sebesültekben vagy 200000-re rugott. Francia támadott — francia bánja.

Ebből látjuk, hogy Németország erői milyen jelentékenyek, mikor keleten nagy offenzívát tud velünk karöltve végezni, nyugaton pedig ugyanakkor visszaveri az általános, heves francia támadásokat s maga is sikerrel nyomul előre a lassan haladó várharczokban.

A törökök derék hadműveleteiről tengeren és szárazon több érdekes jelentést kaptunk, amelyek megvilágítják a kaukázusi és feketetengeri helyzetet s a törököknek ügyes és erőteljes föllépését.

Új szabályrendelet.

Az ebtartási új szabályrendelet életbeléptetését alispánunk január hó 1-ével elrendelvén, szükségesnek látjuk, hogy annak több rendelkezéseit olvasóinkkal megismertessük.

A szabályrendelet szerint minden eb tartása az elválasztás napjától adófizetés kötelezettségéhez van kötve.

Az ebadó évi összege kis és nagyközségek kül- és belterületén, továbbá a rendezett tanácsú városok és Putnok nagyközség külterületén haszoncélra tartott eb után 4 korona, a kedvtelésből tartott eb után 6 korona.

Haszoncélra tartott eb a házörző, pásztor, tehervonó- és patkányirtó eb, amennyiben birto-

lezzük, még a hátam is borzong. Nagyon szépek lehetnek azok a történelmi remiszenciák, de én sem a macsói bánásra, se Nándorfehérvárra nem vágyom. Legyen Szerbiával boldog Bulgária és Románia. Ha tőlünk kapják, biztosan nem lesz okuk érette hálátlanok lenni. Sőt inkább. De folytassuk. Azon a nagy nemzeti ünneplésen, a melyet Belgrád soit disant bevételé kiváltott — elmosolyodtam. S hogy igazam volt, mutatja, hogy Belgrádot kiűritették. Ezt az illuminációt akkorra kellett volna megspórolni, mikor már Szerbia egészen letörve hevert lábaink előtt.

Ha már ezen győzelmi mámorral nem érhettem egyet; még kevésbé értem azt a kollapszust, a melyet a valjevói balsiker idézett elő a folytonos győzelmek után. Ezek ugyan mindnyájunkat örömmel töltöttek el; de voltaképpen talán nem is volt az szerencse. Mert elfelejtették a heves vérmérsékletű magyarral, hogy nemcsak a Fortuna, de a háború kereke is forgandó. Ime, Valjevónál kedvezőtlenül fordult az. Ennyi az egész — ennél se több, se kevesebb. Megvallom, hogy a visszavonulásról szóló szükmarku, de dicséretesen őszinte jelentésre magam is komolyan gondolkozóba estem. A sötétben tapogatódzva minden oldalról meghánytam vettem az eshetőségeket. Végre abban lyukadtam ki, hogy kellemetlen az eset, de katasztrófális csak három esetben lehetne. Ha az ok hadvezetőségünk tehetetlensége vagy mulasztása, vagy az volna, hogy seregünk morális konzisztenciája megroppant, avagy nemzetiségi csapataink az ellenséggel kooperáltak volna. Azonban ezen három eshetőség egyikéről se szólhat még a rosszakarat sem. Miért volt hát az a rémitő kétségbeesés. Nézzünk komolyan a dolog fenekére: mi történt hát voltaképpen? Igaz, hogy a mi jelentéseink ma is alig mondanak egyebet, mint a mit a jelentésből olvastunk. De olvashatta mindenki a „Kambana“ n. i. tudósítójának a jelentését s annak az alapján láthatja

kosuk azokat ezen rendeltetésüknek megfelelő célra tényleg használja. Minden más eb, tehát vadász és mutatványos célra szolgáló eb is, kedvtelésből tartott ebnek tekintendő. Azon ebek, melyek kétféle célra használtaknak, mindig a nagyobb adótétel alá eső használatuk szerint adóztatandók meg.

A r. t. városok és Putnok nagyközség belterületén bármely fajú és rendeltetésű eb után az évi ebadó darabonként 10 korona.

Pásztorokutya szarvasmarhaecsorda mellett egysem tartható, juh és sertésnyájánál pedig minden pásztor egyet-egyet tarthat.

Kis és nagyközségekben (Putnok kivételével) egynél nagyobb számban tartott bármely fajú eb után 6 kor. fizetendő.

Az, aki ezen szabályrendeleten alapuló bármely kedvezményvel visszaél (pl. házörző ebbel vadászik stb.), a főszolgabíró, illetőleg polgármester által a kiszabandó büntetésen kívül az ebtartástól egy vagy két évi időtartamra el is tiltható.

Az adót az eb birtokosa fizeti, akár tulajdonosa annak, akár nem.

Az év első felében szerzett vagy elválasztott eb után az évi adó egész összege, az év második felében szerzett vagy elválasztott eb után pedig az évi adó fele fizetendő.

Az eb birtokosának változása esetén, az új birtokos a birtokába jutott eb után az előirt adót újból tartozik fizetni.

Elveszett, elhullott vagy kiirtott eb helyett egy más eb adómentesen nem tartható.

Minden ebtulajdonos köteles ebeit évenként január havában a díjmentesen kapott bejelentési lapon a közs. vagy körjegyzőnek, városokban a rendőrkapitánynak bejelenteni, a január hónap után tulajdonába került vagy elválasztás után adókötelessé lett ebét 8 nap alatt ugyanígy bejelenteni.

Ezen bejelentések alapján készül az ebadó kivétési lajstrom, amelyet az alispán át, illetve felülvizsgáltatván, leküldi a községi, illetve a körjegyzőnek (rendőrkapitánynak), amikor az eb-birtokosok azt 15 napon belül megtekinthetik és ugyanezen idő alatt a kivétel ellen a közgazgatási bizottsághoz felebezhetnek, majd ennek határozata ellen a közigazgatási bírósághoz panaszt terjeszthetnek elő.

A jogerősen kivett ebadó 30 nap alatt a

azt, hogy egyik szárnyunk csakugyan tulnyomó szerb erőre bukkant. Talán ez még nem lett volna elég ok a visszavonulásra. De volt ennél nagyobb baj is. Ott hamarabb beköszöntött a tavasz. A különbül is rettenetes szerb utakon feneketlen sár, a mely miatt se szállítani, se kijátszani nem lehetett a fő ütőkártyát — ágyunkat. Ezen elementáris bakgrásáért a télnek bizonyosan nem terhelheti felelősség derék hadvezetőségünket. Sőt ily körülmények közt bűn lett volna cél nélkül feláldozni derék hadseregszárnyunkat. Ennyi az egész. Seregünket egyáltalán nem verték meg. Csak egyik szárnyunk vonult vissza, de ezt sem üldözték a szerbek. Hát oly rettenetes szerencsétlenség-e a visszavonulás? Hát nem tették-e meg több ízben szövetséges seregeink a keleti harcmezőn? És oly rövid-e a magyar emlékező tehetség, hogy elfelejtették, hogy rémitő véráldozattal hónapok előtt bevettük Sabácot, aztán ismét átengedtük. De mindkét csatározás a visszavonulást a győzelem hosszú sora követte. Ha Belgrádot a hadvezetőség kiűritette — ő tudja, miért tette. A kétségtelenül kellemetlen valjevói balsiker pedig voltaképpen csak annyi jelentőséggel bír, hogy Szerbia váltójának teljes letöréssel végződő leszámítolása halasztást szenvedett. Talán csak megfagy még a szerb sár is, akkor aztán majd reperálva lesz Valjevó.

Egyébiránt a végdöntés nem Szerbiában, hanem Orosz-Lengyelországban lesz. Ott csak nincs talán baj? De igazán szeretném, ha valaki megbírná magyarázni azt, hogy midőn Belgrád kezünkre került, egész ország ki volt világitva; most pedig a Hindenburg jelentése után sehol egy fagygyertya se gyult ki az ablakokban?

Hogy is mondja a német sógor: „Erkläre mir Graf Örindur — Diese Zwiespalt der Natur!“

Boldog ünnepeket s újévet kíván minden magyarnak

Hanva, 1914. december 20.

a hanvai remete.

jegyzőnél (városi adóhivatalnál) különbeni végrehajtás terhe alatt befizetendő.

Behajthatatlanság esetén az eb kiirtandó.

Minden eb, amelyre nézve a bejelentési kötelezettség fennáll, birtokosa által az illető adóévre érvényes ebbárczával látandó el. Az ebbárcza a tulajdonos által az ebnek nyakövére vagy szájkosarára illesztendő.

Az ebbárczát az adó befizetésekor díjmentesen kapja a tulajdonos, amely, ha elveszett, helyette 20 fillér ellenében új ebbárcza szerezhető. Az ebbárcza kiadásakor az előző évi ebbárcza visszaszolgáltatandó.

A r. t. városok, továbbá a járási székhelyek belterületén, a *mészáros, dogge- és hasonló fajtájú nagyobb kutyák, valamint általában a harapós természetű ebek az utcára csakis a marás lehetőségét kizáró szájkosárral bocsájthatók*; míg ellenben fürdő és nyaraló helyek belterületén, a fürdő, illetve nyaraló idény tartama alatt ezen szájkosár-kényszer minden ebre kivétel nélkül kiterjed.

Harapós ebek és általában a közbiztonságra veszélyes ebek nappal biztos módon megkötve, bekerített helyen tartandók, éjjel pedig csakis zárt udvarban bocsájthatók szabadon.

Vendéglőbe, kávéházba vagy más nyilvános helyiségbe, ugyancsak társas kocsiba ebet szájkosár nélkül vinni tilos; ezen tilalom betartásáért az ebtulajdonoson kívül az illető helyiség tulajdonosa (bérlője), illetve a társaskocsi alkalmazottja is felelős.

Vásárra ebet vinni tilos.

Pásztor ebek nyakukról elülső lábaik térdein alól 3 czm. távolságra lelógó akkora kolonczal, avagy megfelelő oly karikával látandók el, mely őket a szabad mozgásban lényegesen korlátozza.

A község vagy város külhatárában felügyelet nélkül kóborló ebeket, mégha ebbárczával, szájkosárral, avagy karikával, illetve kolonczal is vannak ellátva, a gyepmester, illetőleg az ebek befogásával megbízott egyén, valamint a községi és városi mező és erdőőrök és a rendőrök elpusztítani kötelesek; azonkívül pedig ugyanezen ebek az arra jogosítottak által is elpusztíthatók.

Ezek az új ebtartási szabályrendeletnek fontosabb rendelkezései; egyébként a szabályrendelet teljes szövege megjelent a vármegyei „Hivatalos Lap” 1914. évi 53. számában és így azt az érdeklődőknek minden községi bírónál és jegyzőnél betekinteni módjukban áll.

Karácsony.

Lezajlottak a karácsonyi ünnepek, a szent napok, melyek a boldogság és öröm érzetét varázsolták máskor a lelkekbe, most pedig — a komoly és nehéz napokban — alig akadt ember, kinek öröme zavartalan, tiszta lett volna.

Az a lelkes társaság, mely városunkban „Koronás segélyező-társaság” czim alatt valóban nemes célok szolgálatára egyesült, valóban érdemes és óriási munkát végzett, hogy az itt levő sebesült és beteg katonák karácsonyi ünnepét örvendetessé és kedvessé tegye. — Alig hisszük, hogy van az országban még egy ilyen kis város — mint a mienk, mely annyi áldozatot hozott volna anyagi és erkölcsi tekintetben. — Megirtuk, hogy a Koronás társaság több mint 2000 kalácsot süttetett derék és kedves vállalkozó hölgyeinkkel s mintegy 10000 cigarettát készítetett s almával, dióval, cukorkával stb. stb. megtöltött csomagot pakoltatott be minden egyes katonára részére. A kalács-hoz szükséges anyag egy részét a társaság fizette ki, más részének árát pedig a hölgyek felszámíthatták, azonban legtöbbször odaajándékozták ezt is, sőt fel sem számították. Azt hisszük, nem tévedünk, ha közel 2500—3000 koronára becsüljük a nyújtott ajándékok pénzértékét. — A vezetőség: *Madarász Pál* elnök, *dr. Kovács László*, *Szoyka Pál*, ifj. *Rábely Miklós* és *Váry János* emberfeletti munkát végzett az akció sikere érdekében s az áldásos női kezek szorgos és dicséretes munkája után övék az érdem, hogy ez a különben szomorú karácsony kedves emléküvé vált szegény katonáink lelkében.

Megható jelenetek is voltak az ünnepélyeken. — A főgimnázium tornacsarnokában 100 helyőrségi beteg részére két karácsonyfát állí-

tottak. Itt délután 3 órakor megjelent *Wiktor Tádé* ezredes *Samarjay Jánosné* Vöröskereszt-egyleti elnöknővel együtt s a közönség is szép számmal gyűlt össze. Az ezredes német nyelven szép beszédet intézett a betegekhez, mire *Papp Gusztáv* tanító társai nevében is meghatva mondott köszönetet a tisztikar jóságáért, a Koronás társaság és Vöröskereszt gondos figyelméért, majd kiosztották az ajándékokat s minden katonára 2—2 korona pénzt is kapott: a tisztikar ajándékkaképen.

Ezután az ezredes eltávozott s a közönség *Samarjay Jánosné* elnöknő vezetésével az egyes kórtermekbe ment, hol a hölgyek által csinosan díszített karácsonyfák gyertyái már égtek. — Minden szobában rövid beszéd, alkalmi ének volt és egy-egy értelmesebb sebesült vagy beteg hálátelt szívvvel mondott köszönetet a hölgyeknek páratlan jóságukért.

Könyvtakasztó volt az állami elemi fiúiskolában elhelyezett üdülők kórházában a lélekemelő ünnepély.

Itt *Wiktor Tádé* ezredes nagyszámu érdeklődő jelenlétében, kik között hivatalos életünk több előkelősége is megjelent, lendületes beszédet intézett az üdülő betegekhez, majd *Simon Mihály* ref. lelkész szólt szívhezszólón, megkapóan apostrofálva a szent ünnep varázsát és a harczeret megjárta katonák vitézségét. — A gyönyörű szép beszédet egész terjedelmében itt közöljük:

„Katonák!

A harcztérről sebesülten visszatérő katonákkal jótékonytársaikat gyakorló koronás társaság intéző bizottsága részéről engemet, a legkisebbet ért az a kitüntető bizalom, hogy ezen ünnepélyes alkalommal tolmácsolója legyek azon érzelmeknek, melyek e méreteiben nagyon is szerény, de az emberi lélek szempontjából annál inkább érthető és szívhez szóló ünnepélyt létrehoztak, megvalósították. Az igazsággal ellenkezőt állítanék azonban, ha ezen érzelmeknek kútfejévé nem a hazaszeretetet tenném, ha nem azt mondanám, hogy ez volt az a hatalmas mozgató erő, mely arra ösztönzött bennünket, hogy szívünk hálájának, mély tiszteletünknek, nagyra becsülésünknek és határtalan szeretetünknek itt látható jeleivel, bárha csak parányi részben is, lerójjuk azt a tartozást, melyet a hazaszereteten, király iránti hűségben, bátorságban, vitézségben és harci erényekben világhírűvé vált vitéz véreink tőlünk méltán megkövetelhetnek és melyre ők már a csaták mezején kiömlött vérük által is magokat érdemesekké tették. De ösztönzött erre bennünket a mi képmutatás nélkül való, önzetlen szeretettel teljes szívünk is, hogy azt a karácsonyi örömet, amelyet várunk, most a szeretet ünnepének ez előestéjén szívünkkel együtt által adjuk tinétek, vitéz véreink, hogy betelvéni örömmel a ti szívetek, lelketek a felújuló emlékek hatása alatt szárnyakat öltve, megszálljon ott, hol bölcsőtök rengett, hol szívetekhez forrt kedveseitek laknak és élnek, hol minden fű, minden fa, minden virág élteteknek egy-egy kedves emlékét őrizi. Hogy ez érzelmek hatása alatt ujult erőre keljetekek és szíveteknek e legdrágább kincseiért e szent örökségtekért harcolni, homlokotokat újabb babérokkal övezni ismét készek legyetek, hogy ily módon érzelemben és gondolatban, szeretetben és boldog reménységben egybeforva édes magyar hazánk jövőjéért boldogságát és jólétét munkáló szent elhatározással véssük mindnyájan letörölhetetlen betűkkel szívünk táblájára a költő szavait:

Drágát, becsést s mindent, mit e világ teremt,
Sőt (saját életedet) nézd, mint értéktelent.
És bár a sors kegyét dúsan halmozza rád,
Ne légy s ha boldog, ha nem boldog hazád.

Ugyan azért:

Ennek neve, ennek képe,
Álljon mindig szent oltárként
Szíved, lelked közepébe!

Mert így kívánja ezt őseink példája, ezt kívánja tenjavad, családi tűzhelyed boldog békessége, ezt a magyar nemzeti becsület.

A gyávának gyalázat és szégyen, a hősnek dicsőség és örök élet a jutalma.

Tinéktek szól hát magyar vitézek, hazánk rettenthetlen hősei, tinéktek szól e megemlékezésünk annak születése előestéjén, ki az önfeláldozásban embert, hazát és népeket boldo-

gító eszmékért való harcában, követendő példaként ragyog még ma is az utódok előtt.

Ti nektek, dicső véreim, kiket ámulva csodál ismét az egész világ s vitézségtek a tanubizonyossága, hogy „A magyar név megint szép lesz, Méltó régi nagy nevéhez! S mit ránk kentek a századok” — szent meggyőződésünk — hogy lemoszátok e gyalázatot! Azt pedig tudjuk, hogy szegénypirban miattatok orcánk nem fog égni soha!

Fogadjátok hát szívesen tőlünk azt a szerény karácsonyi ajándékot, melyet az áldozatkészség segélyével szerető női lelkek gyöngédsége és igyekezete készített számotokra. Örömmel adjuk azon hő kívánságunkkal, hogy találjátok meg abban ti is azt az örömet, amellyel mi nyujtjuk azt ti néktek.

Végül nem mulaszthatom el a koronás társaság nevében, hálás köszönetemet tolmácsolni ezredes ur előtt ama kegyességeért, hogy ez ünnepély rendezéséhez beleegyezését adni s tisztársaival együtt való megjelenésével ünnepélyünk fényét és méltóságát emelni kegyesen méltóztatott. Egyénisége, aranyos jó szíve már is szívünkben él, ezredének harcba vonuló katonáihoz intézett lelkesítő szavai pedig magasan lobogtatják bennünk is a hazaszeretet szent tüzét és eszünkbe juttatják, hogy: „Nekünk is volt egy jelszavunk, Lázba jött a honvéd tőle.” Nem volt abban megadásról, nem volt abban a halálról... Egy szó volt csak, hogy „előre!” — S ez ma apothesisát éli!

Katonák, kit mi szívünkbe zártunk, adózatok ti is neki hódoló tisztelettel, lángoló szeretettel, a csaták mezején — ha kell — nevetekhez méltó hősiességgel, önfeláldozó vitézséggel. Hisz a békében atyátok ő, de ha a haza sorsa úgy kíváná, majd — vezéreték is — a dicsőség mezején!

És te mennyei jó Atyánk! magyarok hatalmas Istene! nézz alá kegyelmes szemekkel itt álló vitéz véreinkre, magyar hazánk hős katonáira és halld meg téged kereső lelkünk buzgó könyörgését: áld meg e nemzetet, kit vészek hányának. Nyujts feléje védő kart, tengerén bajának, hogy a beálló új évvel, jöjjön el reá a te jó kedvednek esztendeje és vele a boldog békét az igazság győzelmét ünneplő hivednek is áldott karácsonya. Atyánk! őh esdve kérünk „Hozz reánk vig esztendőt” hisz „Megbűnhődte már e nép a multat s jövődöt!”

A beszéd után a tanítók kara gyönyörű alkalmi éneket zengett, majd *Tóth Ferencz* őrmester könyező szemekkel köszönte meg az áldozatkész kezek gondosságát, a sok kalácsot és más ajándékot, melyek kedvessé tették az övéiktől távol levő katonák ünnepét.

A méntelepen lévő kisegítő kórházban 20 sebesültnek állított a Koronás társaság szép karácsonyfát s a katonák hálásan megköszönték a kiosztott ajándékokat.

A megyei közkórházban két karácsonyfa apró gyertyái hintették halvány fénysugarukat szét a sebesültek kórtermében s azonkívül az ápolónők is állítottak karácsonyfát, mely alatt örvendeztek a betegek s jóleső érzéssel fogyasztották az ünnepi kalácsot. Itt is énekeltek, imádkoztak s köszönő beszédeket mondtak a katonák.

Az állami gyermekmenhelyben szintén két karácsonyfa alatt sereglettek össze a szegény kis gyermekek s élvezték a csillogó fáról lekerült édességeket, közben szépen énekeltek és imádkoztak.

* * *

Csetnek város hazafias közönsége *Sárkány Károlyné* és *Kiriny Béláné* vezetésével lélekemelő, magasztos karácsonyfaünnepélyt rendezett a katonáknak.

A gyönyörű karácsonyfa feldíszítését s az ajándékosomagok elrendezését az intelligencia ifjú hölgyeinek tünderkezei végezték; szépen, izlésesen.

December 24-én délután a kórházba alakított óvoda nagytermében volt az ünnepély, mely a sebesült katonák karácsonyi énekével kezdődött. Majd *Mihalovics Gyula* plébános magas szárnyalású, lelkesítő, a szeretet melegétől áthatott beszédet mondott.

Bartholomaeidesz László ev. esperes beszéde is mély benyomást tett a lelkekben. Az ókor történetéből idézve, mély tudástól áthatott, oktató szavai sokáig emlékezetben maradnak.

„Békesség földön az embernek“ kezdetű karácsonyi ének után *Rajz* József kaposvári illetőségű vitéz köszönetet mondott úgy maga, mint bajtársai nevében mindazon sok jó tettért és szeretetteljes, odaadó ápolásért, melylyel őket elhalmozták s melyek várakozásaikat magasan felülmúlták. A sok nehéz napok után, mikor bizony nem egyszer nélkülözni voltak kénytelenek, kétszeresen jól esik ez a jóság és nincs köztük egy sem, a ki hálával ne gondolna vissza a hazafias és áldozatkész csetneki közönségre. Mi most csak szóval mondhatunk hálás köszönetet, — ugymond — tettel csak a harczmezőn fogjuk meghálálni! Bár eddig is tőlünk telhetőleg minden erőnkől szolgáltuk hazánkat, nem ismerve fáradságot, nélkülözést vagy gyávaságot, mindig bátran megálltuk helyünket; de ezután, mikor személyesen tapasztalhattuk, hogy nemcsak a szoros hozzátartozóink, de az egész nemzet nyelv- és valláskülömbőség nélkül, oly sok szeretettel gondol a haza védelmezőire és annyi áldozattal igyekszik nekünk e nehéz napokat elviselhetőbbé tenni, fokozott erővel és ambícióval fogjuk a haza iránti kötelességünket teljesíteni. — Isten diadalra segíti ennek a nemzetnek fegyvereit, amelyiknek olyan lelkes honfiai és honleányai vannak! A magyarok Istene soká jótétben éltesse Csetnek hazafias közönségét! — A Hymnust még az idegen ajku katonáink is áhitattal énekelték, melynek végeztével az ajándékok kiosztása s a hősök megvendégelése következett.

* * *

Pelsőczön a Blum-féle intézetben, hol mintegy 120 sebesültet ápolnak, szintén lélekemelő karácsonyfaünnepélyt rendeztek s megvendégelték a katonákat.

* * *

Helpa és vidéke közönségének áldozatkész-ségéből a Vöröskeresztes hölgyek — kik közül a legutóbbi alkalommal *Löwy Gyuláné*, *Palánszky Lenke* és *Jókői Ilonka* tévedésből kimaradtak — mindkét kórterem részére 1—1 szép nagy karácsonyfát díszítettek s állítottak fel egy üres teremben, s karácsony estén, 8 órakor, mikor otthonában már mindenki áldozott a karácsonyest oltára előtt, *Helpa* egész közönsége s a járás h. főszolgabírája *Komáromy István* jelenlétében azok gyertyáinak ünnepélyes meggyújtása után minden sebesült egy nagy zacskóban süteményeket, gyümölcsöt, diót, szivart, cigarettát s egy-egy üveg sört kapott a vezetőségűtől. Majd *Szontagh Andor* erdőm ster könyvekre megható szép beszédben üdvözölte sebesültjeinket s méltatta az est és a helyzet jelentőségét, mire a sebesülteknek két szónoka is, németül és csehül melegen megköszönte a vezetőségnek s a közönségnek velük szemben tanúsított igaz testvéri szeretetét. Majd a cseh Hymnus s más szép karácsonyi énekek elhangzása után a fák az egyes kórtermekbe vitettek, hol a helpai közönség egy részének részvételével — a viszonyokhoz illő hangulatban — várták meg az éjféli misét, melyen mindannyian résztvettek. — Karácsony első napján *Lucsánszky István* helpai vendéglős látta vendégül a kórház mind a 30 sebesültjét s oly pazar bőkezűséggel látta el minden jóval, hogy sebesültjeink aligha fogják valamikor is elfeledni, mi is az az igazi magyar vendéglátás!

Az 5-ik menetzászlóalj elvonulása.

A szathmári cs. és kir. 5-ik gyalogezred menetzászlóalj deczember 31 én délelőtt lélekemelő, szép ünnepség után vonult az orosz harczterre. — Ünnepélyes színezete volt az elvonulásnak, mert a figyelmes ezredes *Wiktor Tádé*, cs. és kir. kamarás meghívta a polgári hatóságok képviselőit is, hogy a távozó tisztetek alkalmuk legyen bucsut venni és köszönetet mondani az itteni sziveslátásért.

Csütörtökön reggel 8 órakor a menetzászlóalj felvirágozva, kitünő hangulatban sorakozott az Erzsébet-téren s a tisztikar tagjai is felbokrétázva állottak glédába. — Mig az ezredes szemlét tartott s átvette a *Ramosán József* kapitány, menetzászlóaljparancsnok jelentését, megérkezett *Kubinyi Géza* főispán, dr. *Fornet Gyula* főjegyző, *Kubinyi Géza* országgyűlési képviselő, dr. *Kovács László* polgármester, *Badiny Gyula* rendőrkapitány a városi tanács tagjaival, *Lánczy*

Kálmán pénzügyigazgató a hivatal több tagjával, a Vöröskereszt-egylet képviselői stb. stb. s a templom bejárata előtt — szemben a legénységgel elhelyezkedtek. A tisztikar teljes számban kivonult s megjelent *Pöcher Gyula* százados, menteleparancsnok is teljes díszben.

Az ünnepséget az eskü letétele nyitotta meg. *Nyegre László* hadnagy magyarul, *Cloaje János* főhadnagy románul mondta el az eskümintát, majd *Wiktor Tádé* ezredes német, *Stempel Viktor* kapitány magyar és *Cloaje János* főhadnagy román nyelven lelkesítő szép beszédet intézett a legénységhez. *Ramosán kapitány* ekkor magyar nyelven a tisztetek és legénység nevében hálás köszönetet mondott a hatóságoknak s *Rimaszombat* és *Rimatamásfala* közönségének, mely a katonaság iránt táplált szives és jó érzelmeinek fényes tanujelét adta. — A polgári hatóságok nevében *Kubinyi Géza* főispán mondott köszönetet a figyelmes megemlékezésért s legjobb kívánságokat tolmácsolta a távozó menetzászlóalj előtt. — Ekkor felharsant az ezredes hangja: „Éljen a mi szeretett királyunk: *Első Ferencz József!*“ mire a Gotterhaltét s utánna a Hymnust játszta el *Hagelbauer Lajos* karnagy vezetésével a katonai zenekar s ekkor egy lelkes, szép jelenet következett:

Dr. *Juhász János* ezredorvos, a tisztikar rokonszenves, kedvelt tagja intézett gyönyörű beszédet a katonákhoz. — „Az 1914. esztendő — ugymond — véres betűkkel van beírva a világtörténelem hervadt, elöregedett lapjaiba, mert ez a borzalmak, a népek létért vagy nem létért való viaskodásának az esztendeje. Még csak egy félév előtt is tavasz volt, a természet ujjászületésének, új életre ébredésének gyönyörű tavasza. Vadvirágok pompáztak a mezőkön, pacsirta zengő dalától vízhangzott a magyar róna, kakuk madár énekétől volt hangos a berek, a liget, az erdő.

De mégis, mintha a nap fátyol alatt szórta volna sugarait a széles föld kerekességére, mintha a virágok hamarabb hervadtak volna el, mert ez a tavasz egy mélyeséges gyászoknak, egy szivettépő mélyeséges fájdalomnak, egy rettenetes katasztrófának a tavasza volt. Megölték, ocsmány, piszkos büntől szennyes kezek imádozt hitvesével együtt, szeretett trónörökösünket — a legjobb katonát, a legkitünőbb vezért, mert belátott a gazok szívébe s kiolvasta romboló ter-
vüket. Ezzel lángba borították az egész világot, fegyverbe állították a munkás polgárok millióit, elszakították a férjet hitvesétől és kicsi gyermekeitől, az ifjút az anyjától, a testvért a testvértől, a jegyest a mátkájától!

Mily rettenetes azt tudni és érezni, hogy az ország saját hibáján kívül szinte akaratlanul belesodortatott, belekényszerítettett a nagy küzdelembe. Mert hiszen nem kellett a mi szeretett, atyai szívé ősz királyunknak a háború; elég népe van neki, országainak határain belül kel és nyugszik a nap, népei boldogok és megelégedettek voltak; de fényes urak, koronástók felcsaptak rablóknak, haramiáknak s ránk uszították erkölcstelen hordáikat, mig... a messze vidéken három árva keservesen sir, zokogva panasolja szilveszter éjszakáján, hogy nekik immár nincs kinek boldog újévet kívánni!...

Ezért álltok ti itt talpig fegyverben — fiatal barátaim — kiknek még csak most kellene szép tavaszról, forró szerelemről, nagy jövőről ábrándoznotok; mindent ott kellett hagynotok, hogy a golyók záporában, a srappellek és gránátok pokoli tűzében menjetek előre! És menni fogtok szivesen, mert ezt parancsolja nektek jóságos királyunk, a ti magyar szívetek is, kötelességtekké teszi a sok vér, amivel őseitek ezt a szent földet áztatták és ezt parancsolja nektek a magyarok Istene, ki ezer esztendeig örködött felettetek. És menni fogtok vitéz tisztjeitekkel együtt mindig előre azzal a szent esküvel, mit ma a szabad ég alatt a templom orgonájának hangjai között a Mindenhatónak fogadtatok s azzal a tudattal, hogy: „Áldjon vagy verjen sors keze, Itt élnek, halmod kell!“

Menjete tehát, nemzetünk szép virágszájai; mindig csak előre; legyen utatok fényesen ragyogó dicsőséggel teljes; legyen testetek egy aczél pánczél, melyen megtörik az orosz medvének lomha teste; szemetek fényének villámlása legyen hasonló a nyári fergeteg vakító fényéhez, hogy minden ellenségünk örök vak-ságba essék tőle; ifju karotok legyen vészes

hullám, mely az utjába akadó ellenség sorában mindent tör, zuz, rombol; lábatok dobbanása legyen ellenséges népeket, országokat pusztító földrengés s kisérjen benneteket siker, dicsőség! Isten veletek!“

A szép beszéd óriási hatást keltett s utána imához vezényelt a parancsnok, majd a koronás társaság kiosztott fejenként 20—20 cigarettát és az utravalókat s pontban 9 órakor *Prsibill János* kapitány, *Morvay László* és *Mihalicz Jenő* hadnagyok vezetésével kivonult a fél menetzászlóalj a vasuti állomáshoz, honnan fél 11 órakor óriási közönség üdvívalgása és lelkes dalok között indult el a vonat. — Itt említjük meg, hogy a csapatnak *Boczkó Dániel* né urnó egy gyönyörű nemzeti színű zászlót ajándékozott a következő aranyhímzéssel: „Istenel, előre!“ felirattal.

Előfizetési felhívás.

A „Gömör-Kishont“ várm. közlöny befejezte **harmincötödik évfolyamát** és megkezdí pályafutásának **harminchatodik évét**.

Sem hangzatos frázisokra, sem öndicséretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugys hiábavaló akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly ítéletéről lehet szó.

A lap három és fél évtizedes multja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreiben igyekezett a közélet ez organuma komolyságával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magaslatra emelkedni. Igyekeztünk hű képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hangú, a szélsőségektől mindenkor óvakodó hangon bírálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósításnál tényleg helyesnek bizonyult eszme felvetésével irányítóként a köz javára működni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületes, önzetlen munkálása, s emellett ezután is hiven kitarunk, mert egyedül ez az ut bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapíthatja!

Felhívjuk tehát lapunk barátait, hogy a f. év végén lejáró előfizetésüket idejében megújítani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expedíciójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékait legkésőbb e hó végéig sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 korona
Fél évre . . . 5 korona

A „GÖMÖR-KISHONT“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hirek és vegyesek.

Könyörgő istenitisztelek. Magyarországi püspöki kara elhatározta, hogy a háború sikerének kiszikszölése végett magyar nemzetünket Jézus imádandó szíve oltalmába 1915. január 1 én este 6 órakor tartandó istenitiszteleten fogja telajánlani. A helybeli róm. kath. templomban is január 1-én este 6 órakor tartott ünnepélyes istenitisztelek keretében történt ez a följajlás.

Ujévi üdvözlét megváltása. *Sipeki Balás Lajos*, v. b. t. t. rosznyói püspök a háboruban elesett katonák özvegyei és árváinak javára adományozott száz (100) koronával az ujévi gratulációkat megváltotta.

A tamásfalviak zászlója. Mult számunkban hirt adtunk arról, hogy a tamásfalvi honleányok egy menetzászlóknak szép magyar zászlót adtak, ennek költségeit kizárólag a tamásfalviak közt gyűjtötték. A zászlót deczember 23 án az ev. templomban megáldották. A zászló művészi kivarrását *Andrik Mariska* végezte, a fölszerelése pedig *Szojka Pál* kereskedésében készült.

Kinevezés. A Rimamurány-salgótarjáni vasmű r. t. nyustyai vasöntődjének üzemfőnöke: *Szlovenszky Vilmos* 1915. január 1-től főmérnöké nevezetett ki.

Ujévi tisztelgések. Régi szokás volt, s hagyományyá vált immár, hogy a hivatalfőnököknél testületileg tisztelegjenek a tisztviselők, s alkalom nyilván egy ünnepi beszédre, a szónok nem sajnálja a fáradságot, hogy mennél „alaposabban” üdvözölje a felettes hatóság képviselőjét, ki sokszor kényelmetlen helyzetben van és elengedné a deputáció fogadását, de restell a hagyományokkal szembeszállni s így „jó képet csinál a játékhoz” és kénytelen-kelletlen megadással viseli a reámérteket. . . . Ez idén másképp volt, s a szokásos testületi tisztelgések — egészen helyesen — elmaradtak, sőt akadt olyan hivatalfőnök, aki, nehogy az egész hivatal deputációval rohanja meg, korán reggel — megelőzve a tisztviselőket — nagy szerényen beállított a hivatalos helyiségekbe s ő kívánt boldog újévet! A mi a mai eseményekhez méltó, helyes eljárás volt. — Kisebb házi tisztelgések azért voltak, melyek inkább családi jelleggel bírtak, s a város tanácsa és tisztviselőikara is megjelent *Badiny Gyula* rendőrkapitány vezetésével *dr. Kovács László* polgármesternél, keresetlen, egyszerű, de annál szívélyesebb és meleg szavakkal váltottak üdvözlést és jókívánságokat.

A „Gömör-Kishont” előfizetési díja egész évre 10 korona.

Halálozás. Gróf *Serényi Béla* v. b. t. t., volt földmívelési minisztert, vármegyénk közszeretnek örvendő nagybirtokosát mély gyász sujtotta le; amennyiben gyöngéden szerető hitvese: szül. gyergyószentmiklósi *Kövér Pálma* szombaton, 26-án este 11 órakor rövid betegség után 37 éves korában Budapesten elhunyt. A jóságos lelkű, magas műveltségű urnő tevékeny részt vett a nehéz idők jótékonyági és emberbaráti akcióiban s csak néhány nap előtt is fáradságot nem ismerő buzgósággal készítette elő az egyik budapesti reábizott hadikórházban a szeretet ünnepét, melyet kedvessé igyekezett tenni a sebesült és beteg nemzeti hősök részére, kiket meleg szívvel gondozott és ápolt s kik rajongásig szerették és bálványozták a jóságos lelkű, gyöngéd uri nőt. Az országszerte tisztelt és becsült mélyen sujtott férj iránt mély és meleg részvét nyilvánult meg s ez impozáns kitéjezést nyert a héttől Budapesten a Stefánia ut. 28. számú gyászházban történt beszúrtalásán, mely nagypompájú gyásznap keretében folyt le. A palota kapuja előtt *Wolkenberg Gyula* rendőrfelügyelő tartotta tenn a rendet nagyszámu rendőri kirendeltséggel. A díszes ravatalon alakkakoporsóban feküdt a halott a fekete drapériával bevont teremben, amelyet pálmákból, babérfákból és egyéb délszaki növényekből valóságos ligetté varázsoltak át. Nagyon sok virág borította a koporsót, amely köré sereglett a fővárosi társaság számos kiválósága egy nagy fájdalom együttérzésével siratva a lesujtott férjjel, gróf *Serényi Béla* volt földmívelésügyi miniszterrel és az előkelő hozzátartozókkal a finom és gyengéd lelkű grófné korai elvesztését. Az egyházi szertartást *Novák István* erzsébetvárosi apátplébános végezte, aki nagy papi segédlettel beszúrtalás és megáldotta a halottat. Az operai énekkar *Mozart* requiemjét adta elő. Az egyházi szertartás végeztével hatfogatu gyászhintón a koporsót a keleti pályaudvarra vitték, ahonnan Putnokra szállították az ősi családi sírboltba örök nyugalomra a halottat. — A temetés kedden délelőtt Putnokon — ott még sohasem láttott — nagy részvét mellett ment végbe. Ott voltak a vármegye előkelői nagy számmal, élükön *Kubinyi Géza* főispánnal s ember ember hátán szorongott, mindenki meghatott lélekkel vett részt a szeretett gróf mély fájdalmában. A ravatalt a templomban állították fel, s az elhunyt és férje kívánsága szerint egyszerű temetési szertartás után szakadó esőben indult meg a menet a családi sírbolthoz. A temetési szertartást *Payer János* putnoki plébános végezte s azután a közönség hosszú sora kísérte utolsó útjára a kedves halottat. A gyászba borult családot mindenfelől felkeresik vigasztaló és részvétet kifejező soraikkal.

Fekete Mihály helybeli áll. el. fiúiskolai cz. igazgatót mély gyász érte; felesége: szül. *Filasz Amália*, egy szerény, nemeslelkű, jóságos asszony december hó 28-án 30 éves korában, boldog házassága 12-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. Férjén kívül két gyermeke: *Lajos* és *Klári*, anyja és nagyanyja gyászolja az elhunytat, kinek hült tetemeit 30-án délután nagy részvét mellett temették el.

A vármegye orvosi karát, mely egymásután két közbecsülésnek örvendett tagját veszítette el, újabb gyász érte. *Dr. Trattner Géza* rozsnói fiatal gyakorló orvos, az ottani társas életnek kedvelt tagja, december 26-án Budapesten egyik szanatóriumban rövid betegeskedés után 29 éves korában elhunyt. Dobsinai származású volt s 1909-ben nyert oklevelet s Rozsnóon telepedett le 4 év előtt, nőül vette *dr. Gutlohn Henrik* tb. megyei főorvos, vasuti orvosi tanácsadó leányát. Mint segédorvos *Losoncra* rendeltetett be katonai szolgálatra, hol tulfeszített munkát végzett s hivatásának teljesítése közben hirtelen megbetegedett úgy, hogy Budapestre kellett szállítani, hol 26-án meghalt. Halála széles körökben keltett őszinte részvétet, mely impozánsul nyilatkozott meg a december 29-én Rozsnóon végbement temetésén. Özvegyén kívül kiterjedt rokonság s két kis gyermeke gyászolja a korán elhunytat.

Katonák elvonulása. Karácsony reggelén december 26-ikán ismét egy menetszázad vonult a déli harcztérre a szatmári 5. gyalogezred itteni zászlóaljától *dr. Csiky Jenő* tart. hadnagy vezetésével. A menetszázad 25-én délután 5 óra tájban vonult ki az Erzsébetterre, s itt az ezredes beszéde után a hivatalos esküt letették a legények, majd a Gotterhalte és a Himnusz hangjai után a zenekar a város háza oldalán helyezkedett el, s a menetszázad feszes tartásban, kitűnő kondícióban defilozott az ezredes előtt. Másnap korán reggel zenészó mellett vonultak ki teljes felszereléssel a vasuti állomáshoz s lelkes hangulatban hazafias nóták között keltek utra hadfiaink.

Amerikában elhunyt földünk. A Clevelandban megjelenő tekintélyes hirlap: a „Szabadság” december elsejei számában a new yorki Heltai-féle színtársulat kiváló tagjának: *Pongó László* halálát jelenti s a fényképét is közli ezen megemlékezéssel: „*Pongó László* magyar tenorista, aki Heltai Árpád első szervezett színtársulatánál töltött be előkelő szerepet, New Yorkban elhunyt. A fiatal magyar énekest pályája kezdetén némitotta el a halál, jelentékeny kárt okozva a magyar színművészetnek. — Amikor közénk jött s a magyar színművészet amerikai templomaiban szívünkbe énekelte magyar lelkének minden melegét, rajongó szeretettel vettük a karjainkra, hogy megkönnyítsük a hivatott művész küzdelmét. Azt érezzük, hogy mindene meg lett volna ahhoz, hogy szárnyra kaphasson és neki vágasson a levegő égnek, helyet követelve magának a magasabb régiókban, csak fizikai ereje nem volt hozzá. Vesebaja könnyen végeztet vele. — Mély megilletődéssel kísérik sirjába szegény *Pongó Lászlót*. Nyugodjék békében. — *Pongó László* a gömörmezei Runyáról való. Rimaszombatban végezte középiskoláit s azután beiratkozott a színiakadémiára. Magyarországon két éven át színészkedett s aztán kijött ide... meghalni. — Temetését *Harsányi László* new york-harlemi ref. lelkész végezte. A magyarság nagy számmal kísérte utolsó útját.” — Az elhunytak több rokona van itt közöttünk is s mint az itteni főgimnázium kitűnő hangu növendékére mi is jól emlékszünk vissza.

Kérünk ócska nadrágokat a sebesült katonáknak! Átveszi Szoyka Pál kereskedő, a koronás segélyző-bizottság pénztárosa!

Harcztéri képek. *Király Pál* író az északi harcztérről hazatérve, bejárja az országot és felolvasó ismertetés kíséretében sok érdekes felvételt mutat be. Folyó hó 2-án — szombaton — az itteni Apolló mozgó színházban nagy érdeklődés és tetszés mellett mutatta be a sikerült felvételeket az író, ki vonzó előadásban ismertette a bemutatott eseményeket.

Eljegyzések. *Bodor Ármin*, hosszú ideig itt működött, most pozsonyi kir. főmérnök leányát: *Margitot* eljegyezte *László Emil* budapesti kereskedelmi részvénytársasági képviselő.

Róth Jenő Jósztatőről eljegyezte *Janovitz Ilonkát* Nagyszabosról.

Házasság. *Bejna* Ferencz hisnyóvízi okl. vaskohómérnök december hó 27-én házasságot kötött *Sajcsák Lujzával* Hisnyóvízen.

Használjunk hadisegély-postabélyeget.

Katonai előléptetések. A hivatalos lap karácsonyi száma tömeges előléptetést közöl, melyek a harcztéren vitézséget és hősi magatartást tanúsított katonák érdemeinek elismerésül történtek; amellet számos népfőkelő hadnagynak 1914. november elsejei ranggal népfőkelő főhadnagygyá történt előléptetését közli.

Városunk fiatalságának derék tagja: *Szpiszák István*, a rimaszombati takarékpénztár könyvelője, a cs. és kir. 51. gyalogezred hadnagya, ki négy hónap óta a harcztéren van s éppen lapunk multkori számában egy érdekes levelét közöltük, főhadnagygyá lett előléptetve.

Népfőkelő főhadnagyokká nevezettek ki: *Pásztory Gyula* helybeli főgimnáziumi tanár, *dr. Kubinyi János*, *Bahéry Győző*, *Bortnyák István* a 16-ik népfőkelő parancsnokságnál, *Kepes Ármin* a 2-ik, *Gajdos Károly* az 5-ik, *Krompachi Gundelfingen József* és *Kraysell Miklós* az első, *Török Elemér* a 3-ik, *dr. Majtán Arnold* a 15-ik népfőkelő parancsnokságnál.

Orvosválasztás. Tiszolczon a *dr. Schwarz Márk* községi orvos nyugalomba vonulása következtében megüresedett állást december 30-án választás útján töltötték be. Az állásra szabályszerű időben két pályázat érkezett be s utólag beadta pályázatát a déli harcztérről hazaérkezett *dr. Haas Lajos* volt Rókus kórházi segédorvos s a községi képviselőtestület őt választotta meg az állásra.

Hősi halál. A „Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság” Dobsinán s annak igazgatósága és felügyelőse mély megilletődéssel jelenti külön gyászlapon, hogy az intézet egyik alapító és igazgatósági tagja: ifj. *Fischer Samu* a haza védelmében, a déli harcztéren szerzett súlyos betegségben a szerbiai zavlakai tábori kórházban november 26-án elhunyt.

Telekkönyv átadás. A helybeli kir. törvényszéknél az új törvény értelmében folyó hó 1-én volt a telekkönyv hivatalos átadása a kir. járásbírószék kezelésébe. A hivatalos átadás aktusát *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnök végezte s az átvétel szász *Kovács Géza* vezető kir. járásbíró részéről szabályszerűen megtörtént. A kir. járásbírószék hatáskörébe osztott telekkönyv ügyeit *Smál Gyula* kir. járásbíró fogja vezetni.

Igazgató-tanítói kinevezés. A valóságos közoktatásügyi miniszter *Péter Károly* nagyvezetési állami elemi iskolai tanítót, ki *Michalik Miklós* igazgató-tanító halála után az igazgatói teendőket is végezte, ugyanezen iskolához igazgató tanítónak nevezte ki.

A téli háboru borzalmait ellen katonáinknak prémre van szükségük, akiknek van ilyen fölösleges, küldjék e címre: **Hadsegélyező hivatal Budapest, Váci-utca 38. A posta ingyen szállítja.**

Harczfiak megvendégelése. December 27-én vasárnap Rimaszombatban 370 üdülő katonát vendégeltek meg *Bakostörék és Rimavarbócz* hazafias lakosai. A megvendégelés rendezői és fő kiszolgálói *Nagy Pálné* és *Wagner Kálmánné* voltak. Különösen hozzájárult *Nagy Pál* molnár, a ki 50 kgr. húst, 5 kgr. szalonnát és 20 kenyert adott a hazafias jótékony célra. — Itt említjük meg, hogy a koronás segélyző társaság ünnep utáni vasárnap délután a közkórházban levő sebesülteket és az üdülőkórházban levőket kávéval és kalácsal vendégelte meg. A pompás ozsonnát a katonák hálás szívvel köszönték meg.

A „Gömör-Kishont” előfizetési díja egész évre 10 korona.

Ügyvédi kamarai hir. A miskolczi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Kövér Béla tornaljai ügyvéd elhalálása folytán a kamara lajstromából töröltetett s irodája részére gondnokul dr. Fazekas Dezső rendeltetett ki.

Jótékonyág. A Coburg-hercegi vasgyárak igazgatósága a helpai Vöröskereszt kiegészítő kórház kósztatására és részben a távozó gyógyult katonák segélyezésére 200 koronát adományozott.

A villamos világítás ügye. A városi villamos világításhoz szükséges nyersolaj nem lévén beszerezhető, hogy a még rendelkezésre álló mennyiséggel legalább január hónapban világítani lehessen, január 2-ikától kezdve redukálva lesz az áramszolgáltatás és magánfogyasztás céljaira csakis délután 4 órától este 9 óráig lesz áram, s 9 óra után csak a közvilágítás marad meg. A nyersolaj drágasága miatt az ár is emelkedik, amennyiben hektowatt óránként 2 fillérrel magasabb lesz az eddiginél az áram ára, s a motoráram díja 8 fillérben állapított meg. Ez a számítás 1915. január 1 től érvényes.

Postai forgalom. Mióta a szatmári cs. és kir. 5 ik gyalogezred zászlóalja itt van városunkban, a postai forgalom óriási mértékben emelkedett s különösen a csomagforgalom igen nagy. Valósággal látványosság számba ment a karácsonyi ünnepek előtt a postai forgalom s hogy a lebonyolítás a kevés személyzettel is akadálytalan volt, az csak annak az igazán odaadó és fáradhatlan buzgalomnak volt köszönhető, melyet a tisztviselők, élükön *Materny Andor* felügyelő, postafőnökkel kifejtettek. A tisztviselők létszáma ugyanis esőkként s kénytelen volt a hivatal némi katonai segítséget igénybe venni; azok, akik dolgoztak, igazán derekas és elismerésre méltó munkát végeztek s a közönség teljesen meg volt elégedve az óriási forgalom zavartalan lebonyolításával.

Újévi üdvözlés megváltása Jolsván. Gyönyörű példával megy előre Jolsva város közönsége, mely a szokásos üdvözlés jótékony adakozással váltja meg, s a katonai özvegyek és árvák alapja javára áldozva ez uton kívánják a régivel boldogabb újévet a következők: Jolsva város 10, Jolsvai Takarékpénztár 5, Hering Samu, Czibur Imre, dr. Hensch Géza, Habányi József, Csernok Lajos 2—2 kor., Hensch Emil, Csoma Gusztáv, Tindly József, Lángos Lajos, Schuster Antal, Czibur Emil, Schwarcz Ferencz, Podhorszky Andrásné, Jurczky Nándor, Erős Samu, Chalupka János, özv. Rudnay Károlyné, Csizsár Péter, Friedmann Áron, Glósz Gyula, Urbánik János, Klein Samu, Ivacska József, Tavassy Bertalan, Frank Hermann, Feigl László és Schreiber Benő 1—1 kor., N. N. 50 fil., összesen 48 kor. 50 fillér.

Részvét-köszönet.

Mindazoknak, kik drága jó feleségem elhunyt alkalmából nagy fájdalommal bármilyen módon nyihitették, ez uton fejezzük ki hálás köszönetünket.

Rimaszombat, 1914. december hó 31.

Fekete Mihály, gyermekei és a rokonság.

A vásári helypénzszedés reformja. Az iparosközönség szempontjából érdekes határozatot hozott a napokban a kereskedelmi miniszter, amely az e tekintetben eddig tapasztalt számos visszasságot egyszeriben megszünteti. Eddig ugyanis az volt a gyakorlat, hogy a vásártartó községbe bevonuló, az iparost és árúját szállító fogat után bemeneti díjat szedtek, de ezen kívül az iparost külön helypénzzel is megadóztatták, sőt sok helyen még a fuvarosnak üresen várakozó kocsija után is illetéket követeltek. A kereskedelmi miniszter most, fölmerült panaszokból kifolyóan úgy határozott, hogy a községek bemeneti díjak szedésére nem jogosultak, a vásári helypénzt pedig nem a községek bejáratánál vagy a vásártérhez vezető utakon és utcákon, hanem csakis a hatóság által kijelölt vásártérterületeken szedhetnek. A két és háromszoros díjszedés ilyenformán megszűnik és az iparos csak a vásártéren tartozik a szokásos helypénzt megfizetni.

Ismeretlen öngyilkos. Murányhután *Topor Jánosné* ottani lakos padlásán december 27-én egy ismeretlen férfi felakasztotta magát. Kitétele iránt a nyomozás elrendeltetett.

Márki Sándor újabb levele. Közéletünk érdemes és tisztelt alakja: a „hanvai remete” ismét gyönyörű levelet kapott Márki Sándortól a kiváló történészről s alábbiakban közöljük a szép sorokat:

„Igen tisztelt bátyám és barátom Uram! Ime élek az adott engedelemmel és azzal a megszólítással, mely egy törzsökös magyarnak a szívéhez közelebb visz engem. A szívről kell beszélnem a szívtelesség korában, mert annak a meleg érzésnek köszönhettem, hogy kedves bátyám és barátom uram nekem ajánlotta: „Nem tudom én ki volt nagyobb?” című becses füzetét, most pedig arra méltatott, hogy barátai közé sorozzon. Kőlcsey, a ki büszke magyar volt, keleten nőtt törzsöke fájának azt tanácsolta — s én követem tanácsát — hogy: „azon kevesekhez és annál szorosabban csatlakozzunk, a kik a jót és szépet szeretni s az arra törekvőknek tetteit méltányolni tudják; fáradalmaink jutalmát ezen keveseknek jóváhagyásában kell önértetünk mellett keresnünk.” Nagyon köszönöm, hogy ez a jóváhagyás most közéletünk egyik legtiszteltebb alakjától ért és buzdít engemet.

Nézve és csodálva azt a fiatal lelket, amely kedves bátyám és barátom uramat napról-napra újabb munkára serkenti; eszembe jut, a mit valaha Tompa Mihály irt öreg barátjához:

Jer taníts meg aggság nélkül
Erni számos éveket,
S hogy a csöndes este végül
A napnál is szebb lehet.

Jer taníts meg, hogy az élet
Légyen mint a nagy folyam:
Legerősebb, gyorsabb, mélyebb,
Hol a tengerbe rohan.

Kedves emlékem volna a „Gömör-Kishont”-nak az a száma, amely leveletem közölte; mert ez a levél szerezte meg nekem a bizalmas megszólítást. Amint eddig megőriztem, ezentul is híven megőrzök mindent, amivel kedves bátyám és barátom uram fölkeres, mert valamennyiben életbölcességet s olyan mély érzést találtam, amiben a világ nem igen bővülködik. A mai meg már éppen nem.

Adjon az Isten kedves bátyám és barátom uramnak ezen zivataros időkben is boldog ünnepeket és újévet. Ez utóbbi hozza meg a mire vágyunk: a diadalokat megkoszorúzó békét.

Mély tisztelettel:

Márki Sándor.

Ukraina és az ukrainaiak. Irta: Dr. *Rudnickij* István, a lembergi egyetemen a földrajz tanára. A 38 nagy lapra terjedő füzet megismertet bennünket az ukrainai kérdéssel vagyis élénk tárja a 30 milliónyi elnyomott kisorosz vagy ukrainai nép történetét, faji, nyelvi sajátosságait és jelentőségét. Ez a 30 milliónyi nép Oroszország déli részeit lakja és nem akar egy nemzet lenni a moszkovita orosszal, vagyis a muszkával, a ki őt leigázta s a lengyellel együtt elnyomja nyelvét, vallását, faji önértetét. A történelmi fejlődés során önálló nemzetté alakult az ukrainai és nekünk jó barátaink, fegyvertársaink voltak a tatárok ellen, majd lengyel fennhatóság alatt állottak. A nagy orosz vagy muszka jármot nehezen türik s az alól szívesen felszabadulnának. A könyvet kék-sárga czimlappal az ukrainai nemzeti tanács adta ki, ajánlja *Szemere* Miklósnak s a magyarság jóindulatába. Térképpel is ellátva, ára 60 fillér.

Apolló-színház. Karácsony hete rendkívül mozgalmas volt az Apolló-színházban. Változatos, vonzó és igen érdekes műsor szórakoztatta a közönséget. Katonák részére külön zóna előadások voltak, zsufozásig megteltek a padosorok derék hadfiainkkal, kik nem győztek eleget gyönyörködni a szebbnél szebb filmekben s tetszésüknek persze zajos és tulságosan élénk kifejezéseket adtak.

Halálos szurás. *Lukács* Péter Dezső nemesradnóti lakos decz. hó 26-án Putnokon a vasuti állomáson *Ruzsinszki* András bánrévei lakossal összeszólalkozott, s annyira mentek, hogy utóbbi az előbbi egy fejszével karján megvágta, mire *Lukács* kést rántott, s *Ruzsinszki* szíven szurta, minek következtében nevezett nyomban meghalt. A hulla boncolása decz. hó 27-én eszközöltett dr. *Mészáros* István kir. vezető ügyész és dr. *Zehery* István kir. törvényszéki orvos részvételével. A tettest letartóztaták s a kir. ügyészség fogházába kísérték.

A „Gömör-Kishont” előfizetési díja egész évre 10 korona.

Adományok nyugtázása. Rimaszombat és Vidéke jótékony Nőegyesületének karácsonyfájára ujabban a következő szíves adományokat vettük: dr. Kármán Aladárné 2 korona, Lévai Izsóné 5 pár cipő, 2 trikó, 1 öltöny, 1 blouz, 3 sapka, 1 muff és boa, 35 pár harisnya, Baráth Károlyné 2 korona, Gyürky Pálné 2 korona, dr. Kovács Lászlóné 5 korona, dr. Baksay Dezsőné 2 korona, dr. Bleier Leóné 2 korona, dr. Soldos Béláné 3 korona, Máriaassy Lászlóné 2 korona, Tóth Mihályné 2 korona, dr. Krausz Gyuláné 2 korona, Csasztkóczy Károlyné (Meleghegy) 4 korona, Eperjessy Józsefné czukorka, özv. Terray Istvánné czukorka, Gede Istvánné 5 korona, 20 drb. kalács, 3 imakönyv, Németh Áron 2 korona, Szelezcky Árpádné 2 korona, N. N. 5 korona, Samarjay Jánosné 82 drb. kalács, 66 drb. zsebkendő, Knöpfler Károly (Rimkokova) 1 drb. nagy karácsonyfa, dr. Cziner Miksáné 2 korona, özv. Albertha Károlyné (Rimaráhó) 2 korona, Komáromy Istvánné 2 korona, Angyal Lászlóné czukorka és narancs. — Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

A Nyomorékok karácsonyfájára ujabban adakoztak:

Szelezcky Árpád 2 korona.

Becske Bálintné alma.

Plauka Julia és özv. Breznai Istvánné egy-egy koronát, játékot és könyvet.

Az adományokért hálás köszönetet mond az elnökség.

A központi segélyző bizottság elnökéhez: *Kubinyi* Géza főispánhoz és *Lukács* Gézánához beérkezett adományok:

A sebesültek karácsonyfájára ujabban *Kosiner Vilmosné* 10 korona.

Balog község uri közönsége 22 doboz cigarettára.

Ragályi Jenő Gömörvidék saját gyermekei karácsonyi ajándékának megváltása czimén 10 korona; — továbbá:

Birnstingel Aurélné 6 hősapka, 6 pár érmelegítő, 9 pár kapeza, 6 haskötő.

Bihary Gyuláné 6 hősapka, 2 pár érmelegítő, 2 pár kapeza.

Gócsi körjegyzőség 12 érmelegítő, 27 hősapka.

A Vöröskereszt Egyesület céljaira ujabban a következő pénzbeli adományok folytak be:

Özv. Stech Kálmánné 20 korona.

Cservenka János (Forgácsfalva) 195 kor.

Liszka Károly (Budapest) 10 korona.

Derekas János (naptármegváltás) 25 kor.

Tomcsányi László kuriai bíró (Budapest, újévi üdvözlés megváltás) 10 korona.

Adományok a Vöröskereszt céljaira. Ujabban a Vöröskereszt részére alábbi adományok érkeztek: *Lusztig* Menyhért 1 deaijon bor. *Putnok* Mórné 1 kor. és cigarettára. *Pitta* Lipótné 1 üveg rum, 1 üveg cognac. *Özv. Bánhid* Istvánné 14 üveg befőtt. *Szabó Elemér* né 4 ing, 7 pár harisnya, 12 zsebkendő. Dr. *Csernay* Dánielné 1 üveg töltött savanyu paprika, dr. *Stern* Jakabné 11 üveg befőtt, 1 kgr. bab, 1 kgr. rizs, 2 törülköző, 2 lepedő. Dr. *Haas* Andorné 6 drb. ing, 5 alsóruha, 2 törülköző. Dr. *Witt* Sándorné 6 db. alsónadrág, 4 ing, 12 db. zsebkendő. — Az adományokért hálás köszönetet mond a vezetőség.

Ujabb adományok. A Koronás segélyző társasághoz ujabban befolyt adományok:

Borsody Margit katonák karácsonyfájára 2 korona.

Koncz Károlyné 5 korona.

Végh Vilmos 1000 cigarettára.

Tóth Árpádné 6 korona.

Szelezcky Árpád 2 korona.

Molnár Lajosné 2 korona.

Gergely Antal 2 korona.

Baksay József és *Fia* 10 korona.

Ózv. Vall Józsefné 2 korona.
Ifj. Csapó József 2 korona és 100 cigaretta.
Horovitz Béláné Nyustya nagy kosár alma.
Kolbenheyer Henrik 1 zubbony, 1 nadrág.
Hadbavonultak hátramaradottainak adománya 7 korona 20 fillér.

Dr. Bleier Leóné 6 teljes garnitur téli fölszerelés.

Nagy Sámuel 4 nadrág, 2 mellény, 3 ing és alma.

Gede István 300 cigaretta, 1 öltöny.

Gyarmaty Mihály 1 öltöny ruha.

Nyomárkay Béláné 1 pár meleg térdvédő.

Hámos Aladárné ujévi megváltás címén 10 korona.

Az adományokért e helyen is hálás köszönetet mond a vezetőség.

Szerkesztői üzenetek.

Hanvai remete. Elkésve vettük, mert Szerkesztőnk címére ment a Garamra, ki csak most juttathatta el hozzáink. Kegyeskedjék máskor nem névre, hanem csak a szerkesztőségnek ezimezni! Legszívélyesebb üdvözlésünket és legjobb kívánságainkat tolmácsoljuk!

K B Szintén kérjük, hogy mindenkor csak a szerkesztőséghez szíveskedjék ezimezni küldeményét, mert különben a posta nem kézbesítheti nekünk a levelet.

Tanulóul

Egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud, **könyvkötőtanulóul** feltogadtatik **idősb Rábely Miklós Fia** rimaszombati könyvnyomdájába.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

Kiadó üzlethelyiség.

Klenócson a Főtéren egy 60 év óta fennálló **üzlethelyiség szép lakással** folyó 1915. évi május hó elsejétől **bérbe kiadó**, esetleg örök áron eladó. — Tudakozódni lehet a tulajdonosnál Debreczenben, Csapó-utca 28. szám alatt levélileg is.

KRÉMER IGNÁCZ.

RÁBELY MIKLÓS FIA

KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE
RIMASZOMBAT, ERZSÉBET-TÉR 9.

Telefon szám:

52.

Telefon szám:

52.

Ajánlom a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt, modern berendezésű **könyvnyomdát és könyvkötészetemet.**

minden e szakba vágó munkák pontos, gyors és izlésteljes kivitelére.

Iskoláknak: oklevelek, értesítők, bizonyítványok stb. **Ügyvédeknek:** intőlevelek, kérvények és keresetek, meghatalmazások, díjjegyzékek, kötvények, szerződések, óvások, levélpapírok, levélborítékok. — **Pénzügyintézeteknek:** alapszabályok, értékpapírok, részvények és szelvények, betéti könyvecskék, üzleti könyvek, mérleg-számlák stb. — **Kereskedőknek és Iparvállalatoknak:** körlevelek, árjegyzékek, számlák, üzleti könyvek, czimkék és rágcedulák, intőlevelek, levélpapírok és borítékok czégnomással, czimkártyák, üzleti jelentések, levelezőlapok stb. — **Továbbá:** falragaszok, hirdetmények, műsorok, étlapok, eljegyzési és esketési értesítők, meghívók, tánczrendek, gyászjelentések, névjegyek stb.

A „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Izléses munka.

Jutányos árak.

Könyvkötészetem: — a legújabb gépekkel és segédeszközökkel felszerelve — mindenféle könyvkötői és diszmunkák kifogástalan elkészítését gyorsan és méltányos árak mellett felvállal.

Gyász-szallagok föliratai gyorsan és izléseesen eszközöltetnek.

Izléses munka.

Jutányos árak.